

Νεοελληνική Γλώσσα

ΕΠΑ.Λ

A. Ο συγγραφέας διερευνά τη διαλεκτική σχέση ανθρώπου και γλώσσας. Με τον προσδιορισμό της έννοιας «λόγος» ως λογική και γλώσσα, δείχνει ότι η προσωπικότητα και το ήθος του ανθρώπου αντικατοπτρίζονται στον τρόπο που χειρίζεται τη γλώσσα του, καθώς σκέψη και ομιλία αποτελούν παράλληλες και άρρηκτα συνδεδεμένες πνευματικές λειτουργίες, παρά τις αντιρρήσεις κάποιων. Θεωρεί, επομένως, ότι προϋπόθεση ορθού λόγου, κριτικής σκέψης και ακριβούς έκφρασης, είναι η ανάδειξη και καλλιέργεια των εγγενών δυνατοτήτων μέσα από μια παιδεία που θα προσφέρεται εξίσου από όλους τους κοινωνικούς φορείς. (82 λέξεις)

B1. [Θ. Π.:] Η γλώσσα που χρησιμοποιεί κάθε άνθρωπος απεικονίζει την προσωπικότητά του, την παιδεία του, το χαρακτήρα του, **[Λ. Σ.:]** καθώς διαμορφώνεται ανάλογα με τα βιώματα, το κοινωνικό περιβάλλον, το οικονομικό επίπεδο, τις διαπροσωπικές σχέσεις, το επάγγελμα. Ο γλωσσικός πλούτος διευρύνει τους ορίζοντες της σκέψης, παρέχει εναλλακτικούς τρόπους προσέγγισης της πραγματικότητας, διευκολύνει την κατανόηση του κόσμου, ουσιαστικοποιεί την επικοινωνία με το συνάνθρωπο αντίθετα, ένα φτωχό λεξιλόγιο αποκαλύπτει μια υπεραπλουστευτική λογική, όπου κυριαρχούν τα συνθήματα, οι παρεξηγήσεις, η υποβαθμισμένη ποιότητα επικοινωνίας. **[Π. Κ.:]** Άμορφη γλώσσα, γλωσσική σύγχυση, απατηλή γλώσσα, φθορά γλώσσας σημαίνουν αντίστοιχα άμορφη σκέψη, πνευματική σύγχυση, απατηλό ήθος, κοινωνική φθορά. (90 λέξεις)

B2. Επίκληση στην αυθεντία του Πλάτωνα.

Στην προλογική παράγραφο, ο συγγραφέας επικαλείται την άποψη του Πλάτωνα, όπως αναφέρεται στο έργο του «Σοφιστής»: οι αρχαίοι Έλληνες με τη λέξη «λόγος» ονόμαζαν τη σκέψη και την ομιλία. Έτσι, ενισχύει το κύρος της θέσης που θα αποδείξει παρακάτω και δείχνει ότι κατέχει τη βιβλιογραφία.

B3α.

ΛΕΞΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΣΥΝΩΝΥΜΗ ΛΕΞΗ
εκφράζεται	εξωτερικεύεται
θάρος	τόλμη
κύριο	πρωτεύοντα, πρωταρχικό, βασικό

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2012

Ενδεικτικές Απαντήσεις

αποφασιστική	καθοριστική, βαρύνουσα
παρέχουν	προσφέρουν, εξασφαλίζουν

B3β.

ΛΕΞΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΑΝΤΩΝΥΜΗ ΛΕΞΗ
άστοχο	εύστοχο
κρύψει	αποκαλύψει, φανερώσει
φτώχεια	ευμάρεια, πλούτος
σωματικές	πνευματικές, διανοητικές
φυσικό	τεχνητό

B4. Ο καθοριστικός ρόλος των φορέων αγωγής στη διαμόρφωση της προσωπικότητας.

Γ1. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: Άρθρο

ΤΙΤΛΟΣ

«Είμαι νέος, τολμώ...»

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

✓ Η γλώσσα ως τρόπος έκφρασης, μέσο συνεννόησης των μελών μιας γλωσσικής κοινότητας.

ΜΕΤΑΒΑΣΗ

✓ Οι νέοι κάθε εποχής επιδιώκουν και προβάλλουν τη **διαφορετικότητά τους** σε όλες τους τις εκφράσεις και εκδηλώσεις: στον τρόπο συμπεριφοράς, το ντύσιμο, τις συνήθειες, την ψυχαγωγία, τη γλώσσα.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

Ζητούμενο 1. Οι λόγοι που οι νέοι χρησιμοποιούν ένα δικό τους τρόπο γλωσσικής επικοινωνίας

(ερώτηση)

✓ Ως χαρακτηριστικό της ηλικιακής ομάδας, η «**γλώσσα των νέων**» αφορά στο σύνολο των γλωσσικών φαινομένων που χαρακτηρίζουν τη μεταξύ τους επικοινωνία, χωρίς όμως να αποτελεί ένα αυτοτελές γλωσσικό σύστημα.

➤ **Κοινωνικοί**

✓ οι νέοι ζουν και ανδρώνονται στον «**πολιτισμό της εικόνας**»

✓ διαμορφώνουν μια **παγκόσμια συνείδηση** στην προσπάθειά τους να ενταχθούν λειτουργικά σε μια διεθνιστική κοινωνία

✓ τα μαζικά μέσα ενημέρωσης και ψυχαγωγίας καλλιεργούν τη νεανική γλωσσική

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2012

Ενδεικτικές Απαντήσεις

«διάλεκτο»

✓ η γλωσσική τους διάλεκτος διασφαλίζει τις μεταξύ τους συνθήκες επικοινωνίας

➤ Ψυχολογικοί

✓ η ανάγκη δήλωσης μιας κοινής ταυτότητας της γενιάς τους

✓ η αμφισβήτηση και η απόρριψη κατεστημένων τρόπων συμπεριφοράς

✓ η έκφραση των ανησυχιών και αναζητήσεων που χαρακτηρίζουν την κοινωνική τους ομάδα

✓ οι επιδράσεις από ξένες κουλτούρες (π.χ. από μουσικά είδη punk, metal, hip hop)

➤ Ηθικοί

✓ η ανάγκη για πρωτοτυπία και γλωσσικό παιχνίδι, ακόμη και εντυπωσιασμό είναι ισχυρότερα στη νεανική ηλικία

✓ η έκφραση της κοινωνικής ομάδας

✓ η επιβεβαίωση της συμμετοχής σε μια νεανική κουλτούρα που «πρωτοπορεί»

✓ το δικό τους κοινωνικό περιβάλλον εντείνει ή και απαιτεί την ανάγκη εναρμόνισης με την παρέα

✓ αισθάνονται πιο κοντά μεταξύ τους συγκριτικά με τους μεγάλους, γι' αυτό τα γλωσσικά στερεότυπα καταρρέουν

✓ εκφράζουν την αμφισβήτησή τους και προβάλλουν μια ιδεολογική και πολιτική διαμαρτυρία

✓ υπογραμμίζουν τη διαφορετικότητά τους.

ΜΕΤΑΒΑΣΗ

✓ Οι νέοι κάνουν διαφορετικές γλωσσικές επιλογές, ανάλογα με το περιβάλλον στο οποίο βρίσκονται. Οι περισσότεροι αποδεικνύουν ότι γνωρίζουν πώς να χειρίζονται αποτελεσματικά τη γλώσσα. Κάποιοι, ωστόσο, χρησιμοποιούν ένα φτωχό λεξιλόγιο, με χαρακτηριστικά τη χρήση αρκτικόλεξων και συνθηματικών εκφράσεων, την κατάχρηση ξένων γλωσσικών στοιχείων, την ύπαρξη βαρβαρισμών, σολοικισμών, την υιοθέτηση μορφολογικών νόμων ξένων γλωσσών, τη χρήση greeklische...

Ζητούμενο 2. Οι παράγοντες που μπορούν να συμβάλουν στην καλλιέργεια της γλώσσας των νέων σήμερα. (ερώτηση)

➤ Σχολείο

- να κάνει πράξη την ποιοτική αναβάθμιση της γλωσσικής διδασκαλίας με το διάλογο, τις δημιουργικές δοκιμασίες - διαγωνισμούς - ρητορικούς αγώνες

- να μεταδώσει την αγάπη και το σεβασμό για τη γλώσσα και τον πολιτισμό με την ενίσχυση της αισθητικής παιδείας

- να καλλιεργήσει το ένστικτον γλώσσας (Μ. Τριανταφυλλίδης) με τη βίωση της γλώσσας

- να επιμένει στα γλωσσικά μαθήματα και στην εξοικείωση με όλα τα γραμματειακά είδη, δίνοντας έμφαση στη Λογοτεχνία

- να δημιουργήσει ένα γλωσσικό περιβάλλον που θα ευνοεί την πνευματική αναζήτηση

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2012

Ενδεικτικές Απαντήσεις

- να αναδείξει την ελληνική γλώσσα σε όλη την ιστορική διαδρομή της (4000 χρόνια προφορική παράδοση, 3000 χρόνια γραπτή παράδοση)
- να οδηγήσει στη συνειδητοποίηση της αξίας της γλώσσας για τη διατήρηση εθνικής ταυτότητας, ιδιαίτερα σε μια εποχή γενικευμένης κρίσης

➤ Οικογένεια

- οι γονείς να λειτουργούν ως γλωσσικά πρότυπα, να καλλιεργούν το διάλογο και να επικουρούν το έργο δασκάλων
- να φροντίζουν για την πολιτισμική, άρα, και γλωσσική καλλιέργεια των παιδιών προσφέροντας ερεθίσματα και κίνητρα

➤ ΜΜΕ

- να καλλιεργούν ορθό γλωσσικό κριτήριο
- να αποφεύγουν τη χρήση ξένων προτύπων ζωής – σκέψης – έκφρασης
- να προβάλλουν εκπαιδευτικά γλωσσικά προγράμματα και αξιολογούς ανθρώπους των Γραμμάτων και των Τεχνών

➤ Πολιτεία

- οι πνευματικοί άνθρωποι να ευαισθητοποιούν τους νέους με τη διοργάνωση εκδηλώσεων Λόγου και Τέχνης
- να υιοθετηθεί μια **πολιτιστική πολιτική** με στόχο την πολιτιστική θωράκιση της νέας γενιάς
- να δημιουργηθούν δημόσιες βιβλιοθήκες και να εκσυγχρονιστούν οι υπάρχουσες, ώστε να γίνουν χώροι συνάντησης και ζωής, και όχι μουσειακοί τόποι.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

«Η έκφραση του ανθρώπου δεν είναι ένα σύνολο από θορύβους, αλλά είναι δείκτης της ψυχολογικής συμπεριφοράς του. Κι αν μας δείχνει την επιτολαιότητα, την ασυνέπεια, την ακρισία, αυτό σημαίνει πως η επιτολαιότητα, η ασυνέπεια, η ακρισία βρίσκονται βαθύτερα κάπου μέσα μας.» Γ. Σεφέρης

Επιμέλεια: Μ. Κυριακάκη - Ρ. Σουλουτζόγλου - Δ. Γιαννακός

Σ σύγχρονο

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ-ΘΕΤΙΚΗ-ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ
ΕΠΑ.Λ